

הערל פרק שמיני יבמות

(א) בסורות לח: ט לקמן לו.
 ב"ב קנה: גדה מז: א
 (א) [בילה כת: כמות סת:]
 (ד) שנת קלה: ב"ב כ. [תוס']
 שנת שתי"א: (ה) ז"ל שנת
 יעב"ז: (ו) [ועי' הטעם בזה
 מז: במוס' ד"ה דב"ב ז"ה]

גליון הש"ס

גמ' אמר רב יוסף היינו
 דשמענא. כענין זה לעיל עו
 ע"כ שנת כח ע"כ:

לעזר רש"י

אדול"ר [אדול"ר].
 קידון.

מוסף רש"י

ברודקין אותו שלש
 פעמים בתוך שמונים
 יום. ואם לא נדקוהו,
 אע"פ שמנא שם ביום
 שמונים לא היו מניא בן אנטיגנוס
 צימס הך לו חזר שן
 דכ"ו (בבב"ב לה). יביאר
 ראייה שהוא בן עשרים.
 קרובי האלמנה כדי לפטרה
 מזה הינם המורה לזקן
 בלא חללה ויבוס (ושב"ט
 ב"ב ע"ה). והוא הסריס.
 והיה הוא סריס (שם) לא
 הולץ ולא מייבם. סריס
 לאו צר חללה הוא דמכיל
 להקס לזכור שם בשאל,
 והוא לאו צר הכי הוא (נדח
 מז: וקמן צד). וכל שאינו
 עולה ליבוס אינו עולה
 לחללה (ושב"ט ב"ב שם).
 והיא האילונית לא
 חולצת ולא מתירבת.
 ושאלת לכל מי שחללה,
 דרממה פטרה דמכיל
 והיה הכורז אבר תלך,
 פרע האלונית שאינה יולדת
 (נדח מז:).

שלא ראה שעה אחת נכסוהו. שלקה ממעי אמו: **גיפה.** אדול"ר
 שאין קילוח השתן הולך למרחוק כשהוא מטיל כלפי מעלה ואין נעשה
 כגיפה: **דאפייה אימיה.** לחם צמור: **צטיהרא.** שמממתה חוס
 התנור וחוס הטהרים: **שיכרא מרקא.** שכר מווג. ואיכא דלמרי חוק:
ולא ידענא מאי ניהו. כלומר ולא

ידענא ממאי הוי. לינא אחרינה ה"ג
 היינו דשמענא לאמי כל שממע אמו
 לקוי ולא ידענא מאי היא כלומר לא
 הוה ידענא דאפייה אימיה קאי אבל השתא
 דלא ידענא דקריס חמה קמפרש
 ואזיל: **וילחוש שמה הכריז צינתים.**
 שעה אחת ואשתכח דהוה ליה שעת
 הכושר: **צודקין אוסו.** בצדקות קאי.
 חורור והמים הקצועים הרי זה מוס
 ואיזה הוא חורור הקצוע כל ששהה
 שמונים יום רבי מניא בן אנטיגנוס
 אומר צודקין אותו שלש פעמים בתוך
 פ' יום בראש פ' ובאמצע פ' ובסוף פ'
 אבל בצדיקה תחלה וסוף לא סגי
 שמה צינתים עבר ונמלא שאין קצוע
 ולא אמרינן הואיל ותחלתו וסופו לקוי
 דלא לא עבר: **לחד אכר.** לעין:
לכוליה גופא. סריס חמה מחמת חולי
 כל הגוף הוא: **יציאו ראייה.** אם צ"ד
 מלריבין את היבמה לחלוץ וליבס
 יציאו קרובי היבמה ראייה שהוא בן
 כ' וטיפטר בלא חללה ויבוס: **והוא**
הסריס. כלומר ונולדו צו סימני סריס.
 והכי מפרש בגדה צפ' יואל דופן (דף
 אמרינן האי דלא מיימי משום קטנות
 הוא ומחוקין ליה כקטן עד רוב
 שנותיו: **הוכר כדברי ז"ה.** אלמא
 לר' אליעזר סריס חמה לא חליץ:
פ"ש כו'. כי מנתי וסמי הך דלעיל
 מקמי תרמי ושמע מינה מההיא דרר
 ציה. אי נמי מדקא מיימי מעשה
 דאלכסנדריא לדבריו ש"מ מההיא
 דלעיל הדר ציה וממתינתין ליכא
 למיפשט הכי דקתני שיש לו רפואה
 משום דמשמע דמסכרס קאמר הכי:
וכי טון ההיא. הוכר כדברי צ"ה לאו
 אמאי דלמרי לא חולץ אללא לשמועי'
 דעד שיהא בן עשרים חשבינן ליה קטן
 אם לא הביא ונכאן ואילך אמרינן
 גדול הוא אם לא הביא אללא שהוא
 סריס וייצי צעונשן שבתורה: **איסמ**
גרסינן. מנן י"ב ע"י י"ח. אמתינות
 קאי כרבי אליעזר דלמר נקבה כצ"ש
 ומרישא נמי שמעינן ליה דקאמר י"ב
 ויום אחד ואי צמיתוק אין ומנו להביא

עד י"ג שנה ויום אחד צפ' יואל דופן
 ואילך צפ' יואל דופן במסכת גדה (שם):
נעשה סריס למפרע. אידי דלייצי בלשון זכר קתני סריס כיון שעברה^ה שמנה עשרה כרבי אליעזר ולא
 הביא אע"פ שחור והביא אינו כלום דלא אמרינן כיון דהשתא אייתי איגלאי מילתא דעד השתא קטן הוה דבשערות תליא מילתא אללא בסריס
 מחוקין ליה ותשבינן לה בת עונשין משנים עשר ואילך שהיתה ראויה להביא דלמר האי דלא אייתי משום דקריס הוה והא דתניא לקמן דאפילו
 הביא לאחר מנכאן הרי הוא כסריס לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ומשנים עשר היא גדולה וקריס הוה: **ושמואל אמר קטן היה**
באוסה שעה. דלא מחוקין ליה בגדול אללא משמונה עשר ואילך שהוא מוחזק בסריס והא דתניא לקמן הרי הוא כסריס לכל דבריו
 מכאן ולהבא קאמר אבל למפרע הוי קטן. והוא הדין נמי דאפילו לא הביא לאחר זמן קחשיב ליה שמואל קטן עד י"ח ומשום רב נקיט ליה
 לאשמועינן רבותא דאע"ג דחור והביא סריס הוא: **לרב.** דלמר נעשה גדול למפרע מיי"ב ואילך: **איילוניא לר"מ יהא לה קנס.** תמשים כסף
 אלמא תניא במסכת תמוכות (דף לה): **איילוניא אין לה לא קנס ולא פתוי צאלו נערות ומוקמינן לה כר"מ דלמר קטנה אין לה קנס ואיילוניא**
הואיל ואין לה שערות קטנה היא צימס שהיתה ראויה לנערות ולא אמרינן כיון שעברו י"ח ולא הביאה נעשית גדולה למפרע לחייב קנס את
האוסה צימי נערות: **אלא אביי מקטנותה יאסא לבגרי.** לעולם נעשית גדולה למפרע והא דלן לה קנס לר"מ משום דמקטנותה יאתה לבגרי
 דנערות צימנים תלוין חו שאין לה סימנים חשבינן כל ימי קטנותה קטנה וצימי נערות בוגרת חו חו לר"מ אין לה קנס אבל לרבנן איילוניא צימי
 קטנותה יש לה קנס דרבנן פליגי עליה ואמרי קטנה יש לה קנס. ימי קטנות עד שנים עשר שנה ויום אחד: **אל"ל.** רב יוסף שפיר קאמרת וכל כי
 הני מילי מעלייתא כו': **סימני סריס ואיילוניא אין עושין בהן מעשה.** להחזיקם בגדולים וסריסים עד שיהו צמי עשרים ולא הביאו ומשנים עשר
 עד עשרים מנפים להם אם יציאו הרי הם קטנים עד עכשיו ואם לא יציאו גדולים הם: **וצן ח'.** שגולד לח' חדשים אין עושין צו מעשה להחזיקן
 כבן קיימא בשביל סימנים כלומר אע"פ שגמרו סימני שער ופרינו כשגולד אפ"ה לא אמרינן צר קיימא הוא ודאי עד שיהיה בן עשרים שנה:
 מפני

אבל חלב מבן י"ב שנה ועד בן י"ח. וצנקה איירי וכר' אליעזר
 ואידי דנקט לשון זכר נקט סימני סריס ולא נקט סימני
 אילוניא דלא מסתבר למימר דסריס לה כצ"ש: **ולאחר מבאן הביא**
שערות. רבותא נקט דאף על פי שהביא שערות לא אמרינן
 דאיגלאי מילתא למפרע שהיה קטן

עד עכשיו שהביא שערות אללא חשיב
 ליה גדול לרב משום דביא שערות עשרה
 ולשמואל מיי"ח:

נעשה סריס למפרע. ולקי על
 חלב שאכל דלא חשיב
 התראת ספק אע"ג דבשעת התראה
 היה ספק שמה יביא שערות קודם י"ח
 דהשתא מיהא איגלאי למפרע שהיה
 גדול בשעת התראה ולא דמי להכה
 את זה וחזר והכה את זה (מכות טו).
 דאף לאחר שהכה את שניהם לא ידע
 איזהו רבי: **איילוניא דר"מ**
יהא דה קנס. לשמואל ימחא כיון שימי
 קטנות נמשים עד י"ח א"כ אין כאן
 נערות דימי נערות הם בשעה חדשים
 הסמוכים לשנים עשרה כשפוסקין אז
 ימי קטנות אבל לרב יהא לה קנס
 שפוסקין צואת ימי קטנות כמו בשאר
 נשים: **ולא תניא בן שמונה אסור**
לצילצלו. ואם יכול להיות צר קיימא
 לא היה אסור לנטלו ומשני הצ"ע
 שגמרו סימנים דע"י סימנים יש
 היכירא להוילאו מתורת נפל צ"כ שנה
 לרבנן כדאשכחן לרבי דכי גמרו סימנים
 חשיב צר קיימא בשלשים יום כשאר

ולדות ומילתיה דר' אבהו כרבנן אבל
 אין לפרש דלרבנן אין יואל לעולם
 מתורת נפל ולרבי צ"כ שנה ור' אבהו
 כרבי דא"כ כי פריך ארצה מוספאה
 כמאן כרבי הוה ליה למיפך ארי
 אבהו דקאי ציה ועוד דאם כן רבה
 מוספאה אפילו כרבי לא אתי דלא
 חשיב לר' צר קיימא לומר דאשתיה
 אללא ע"י הוכחה ימירא שחי' כ' שנה (ב)
 אללא נראה לר"י כדפירשנו ונראה
 דאפילו נגמרו סימנים דאסור לנטלו
 דבמוספאה צמר היא דצן ח' הרי
 הוא כאבן ואסור לנטלו קתני איזהו
 בן שמונה שלא כלו לו חדשיו והיינו
 אפילו גמרו דאין יואל מתורת נפל
 בשלשים יום אללא ע"י עשרים ומילתא
 דלא שכיח היא ואסור לנטלו:
 כיון

ובן שמונה מי קחיי והתניא
 דבן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לנטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו

תוס' חד מקמאי
 א"ר אבהו סימני סריס
 ואילונית וכן שמנה אין
 עושין בהם מעשה עד
 שיהיו בן עשרים פרשי'
 סימני סריס ואילונית
 להחזיקם בגדולים וכן ח'
 [להחזיקן] בן קיימא אין
 עושין בהן מעשה עד
 שיהיו בן עשרים ופריבין
 בן ח' מי קחיי והתניא
 בן ח' הרי הוא כאבן
 ואסור לנטלו הבי"ע
 בשלא גמרו סימניו ואיכא
 דאמרי' הבי"ע כגמרו
 סימניו וזה חזק אחת
 היא דתניא איהו בן ח'
 כל שלא כלו לו חדשיו

קח א מיי' פ"ב מהלכות
 אסורי מנאח י"ב:
 קב ב מיי' פ"ב מהל'
 אשוח הל' ד יא
 סג עשין כ טושי"ע אה"ע
 סימן קנה ספיף י"ג ופי'
 קעב ספיף ו:
 ק"ג ג מיי' (סס) טושי"ע
 שם ספיף י' צה"ה:
 ק"ד ד מיי' פ"ז מהל'
 ממרים הלכה ה' ו:
 ק"ב ה מיי' פ"ב מהל'
 אשוח הלכה ה'
 ק"ו ו מיי' שם הלכה ד יא
 טושי"ע שם סימן קנה
 ספיף י':
 ק"ד ז מיי' פ"א מהל'
 מילה הלכה יג
 ופ"ה מהל' שנת הלכה ו
 טושי"ע ח"א סימן של ספיף
 ח וטושי"ע י"ד סי' רסו
 ספיף יא:

תוספות ישנים

ושמואל אמר קטן היה
 בציאות שעה והא דלמרי'
 לקמן אהו סריס חמה כל
 שהיה בן עשרים ולא הביא
 שמי שערות ואפי' הביא
 לאחר מנכאן הרי הוא
 כסריס לכל דבריו וא"כ
 מחשבינן ליה כגדול וכך
 ושמענא י' נקבה ל"ח כמו
 זכר ל"ב שנה. י"ל דלקמן
 מיימי משנת שנת עשרים
 ואילך להחשיבו כסריס
 ואי"ת גמרי פליגי רב
 ושמואל י' נקבה לא א"א
 לומר דהא לא הוה צומן
 קטן ואי נקבות אף מני
 לקי התראת ספק היא ואלא
 שמה התראה [ועי'
 בתוספות ד"ה נעשה]:
 (א) ובה ימחא דלא דמי
 לאמרי לו אל חומרי דחשיב
 ליה תלמודא התראת ספק
 לפי שטעולם לא יתבאר
 הדבר שמהא ההתראה
 התראת ודאי דבשעת
 שהמרו לו אל חומרי עדיין
 יש שעות ביום לאכולהו
 וצוקף היום ליכא למימר
 דא"א לנמסר אללא הכא
 מתבאר הדבר שהיה גדול
 בשעה שאכל חלב וגם כי
 היתה ההתראה תולעת:
 (ב) ועוד קשה דלמר לקמן
 כיון דלאכא רבנן דלמר
 משתבי כרביס עבר וא"כ
 משמע דרבנן סבר כרבי
 ולא היכירא שהרי רבי לא
 חשיב לר' צר קיימא עד
 שיהא בן עשרים ורבנן
 קאמר מכיון ששהיה שלשים
 צר קיימא הוא:

תוס' חד מקמאי

א"ר אבהו סימני סריס
 ואילונית וכן שמנה אין
 עושין בהם מעשה עד
 שיהיו בן עשרים פרשי'
 סימני סריס ואילונית
 להחזיקם בגדולים וכן ח'
 [להחזיקן] בן קיימא אין
 עושין בהן מעשה עד
 שיהיו בן עשרים ופריבין
 בן ח' מי קחיי והתניא
 בן ח' הרי הוא כאבן
 ואסור לנטלו הבי"ע
 בשלא גמרו סימניו ואיכא
 דאמרי' הבי"ע כגמרו
 סימניו וזה חזק אחת
 היא דתניא איהו בן ח'
 כל שלא כלו לו חדשיו

הערל פרק שמיני יבמות

ביון דאיבא רשב"ג דאמר משתחי בוי' תימה דהשתא משמע דפלוגתא דרשב"ג ורצנן בצנן שמונה דחשיב צר קיימא לרשב"ג ולא לרצנן וקשיא לר"י דלעיל בהולך (דף לו: ו) וצ"ל ר"ל דמילה (שבת דף קלה: ושם) משמע דפליגי איפכא ובסתם וולדות דרשב"ג היכא דלא שהה חשבינן ליה ספיקא ולרצנן חשבינן ליה צר קיימא ואמר ר"י דמשמע ליה לגמרא דפליגי בתרתי דכל כרחך רשב"ג איירי בצנן שמונה דמדתינא דתוספתא^(א) צתר פלוגתא דרבי ורצנן דלעיל ומדקאמר כל ששהה ולא נקט אס שהה משמע דאתא לרצויי סתם וולדות דאין יולאין מתורת נפל אלא בשלשים יום ועוד דתוספתא מסיים במילתיה דרשב"ג שנאמר ופדיו מנן חדש תפדה משמע דמיירי בצתם וולדות מדמייתי קרא ועוד דאס לא צא להוסף רשב"ג סתם וולדות מה צא להוסף על רבי ואכתי קשיא לר"י הא דליצני לן בסוף רבי אליעזר דמילה (שם דף קלה:) מי פליגי רצנן עליה דרשב"ג בצתם וולדות או לא ומדקדק מאלמר רבי יהודה אמר שמואל הלכה כרשב"ג מכלל דפליגי רצנן ומאי לרבי הא דלמא משום צנן ח' צא לפסוק כמותו^(א) ואמר ר"י דק"ל דשמואל צתם וולדות פוסק כמותו א"י דע"כ לא צנן שמונה פסק כמותו אלא בצתם וולדות דצנן שמונה אין הלכה כמותו מדר' אצבו דהכא ועוד דאי צנן שמונה פוסק כמותו הוה ליה למימר לרבי כרבי ורצנן שמועון צנן גמליאל: **ע"ד שיהא בברין**, אע"ג דאמרן לעיל דצעינן שיהא לקוי ממעי אמו ויש סימנים שאין יכולין להודיע משנוול מ"מ כיון שניכר מיד שאין עושה כיפה ושאר סימנים ניכרים כל אחד כשהוא צומנו הוכיח הראשון על האחרים שמועני אמו הוא לקוי אלא שלא היו ראוין להיות ניכרים סמוך ללדתו וא"ת הא דלמרינן (לקמן דף ק"א:)^(א) קטן וקטנה לא מולדין ולא מייצמין קטן שמה ימצא סריס כשמטיל מים ועושה כיפה יחלוץ ויבט לרצ הונא דלמר עד שיהא צבולן^(א) ואפילו אס יולדו כל הסימנים לאחר מלאן אין צכך כלום כיון שלא היה לקוי ממעי אמו ואין לומר דצנאות קטן שיש צו סימני סריס שאין עושה כיפה

מפני הסכנה,^(א) סכנת שניהם הצנן והאס שלא ירצה חלב הדדין ומיאנס ותמות: **טעמא דלא גמרו כו'**, בניחותא וקיומא דמילתא היא: **צר שבעה הוה**, ולשבעה נגמרה וצורתא אלא שנסתהא^(א) וחזר. ואשמעינן רבי אצבו דאפי' לרבי לא מחוקינן ליה צר קיימא עד שיהא צנן כ': **ואישהיה עד סריסר ירחי שהא**, שלא חזר^(א) וילדה אשתו לקוף שנתה: **ואלשריה**, רצא דקסבר משתהא הולד אחר גמר צורתו וזה נשתהא ג' חדשים ולא אמרי' לאחר שהלך צעלה נמתצרה מאחר: **כל ששהא שלשים יום צאדם**, שחיה שלשים יום: **אינו נפל**, ואפילו לא כלו לו חדשי עיצור דלמרינן לשבעה נגמרה וצורתו ואישהיה עד שמיני. לחכי נקט צאדם דלילו צבהמה קמני התם שמונה ימים שהה אין נפל: **לקוי**, רך: **מחליק**, חלק כצער אשה. דרך צצר איש להיות שציר אשפר"א צלע"ז: **רסיחוס**, אשקומ"א: **כיפה**, קילוח ארוך למרחוק: **דוחה**, שאינו קשור אלא ללול כמיס: **מתמינן**, מסריחין כששוהים בכלי: **הכל**, חמיות מעין עשן: **ומתקשה שבעה שמיש**, תשמיש קשה לה: **שיפולי מעיס**, כמין כף למעלה מאחורו מקום כדלמר צ"ל יולא דופן (גדה דף מו:): **איטיב ליה צרס**, אלמא כיון דליתנהו כולהו סימני סריס דצנן ליה האי לא מחוקינן ליה כסריס: **סיני דיקנא**, יתדות הוקן. כלומר צכמה מקומות הוה לו שער צוקנו: **צדיי אדם**, כלומר סריס אדם צעי חלינה סריס תמה לה:

גלוין הש"ס

ת"י"ה ביון וכו' ואמרי ר"י דר"ל דרשב"א וכו', ע"י שבת ט ע"ב מ"ח ה"א לן וש"י:

הגהות הבר"ה

(א) גמרא הכא כמאן עסקין (כשגמרו סימני) חל"מ וכו' הכי גרס ברי"ק הבר"ע כשלא גמרו סימניו סי: (ב) רש"י שפ"ט. ג"כ הסנה סמנת קלה. פרש"י רק משום סמנת אס ע"ש ומכוס: (ג) ר"ה ורש"י וכו' שלא חזר הבעל וילדה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' בוקן. נמחק (ור"ל חל"מ דהכא ב"ש לאחר עשרים וע"י א"ר סוף פ"ה דנדה וא"ל ללל מה שדחקי המוס' מזה): [ב] שם דיקנא. נמחק:

הגהות מהר"ב הנשבורג

[א] גמ' ואישהיה ע"י מריסר ירחי שהא. ג"כ ע"י רב"ז דף קכב ע"א ומפרש מריסר חמי הדגנ והוא שמתעברא ופגעה בצטוס וזכר תהלה:

תוס' חד מקמאי (המשך)

יום בין לא שהה ודאי בן קיימא הוא ות"ק ס"ל דבן ח' שנגמרו סימניו מחייא ח"י אלא שאין מחוקינן אותו כבן קיימא ודאי עד שיהא בן כ' וי"מ דסימניו בן ח' דקאי"ר אבהו לאו להחזיקו כבן קיימא קאמר אלא לענין קטנות כשם שסימני סריס ואילונות קאמר לענין קטנות וגדלות כן בן ח' לענין קטנות וגדלות וכן פ"ה הרב א"ב ב"י ד"ל ח"ל אמר אביי בן ח' שאין עושין מעשה עד שיהיה בן כ' כי העשרים שלו כ"יג שאר תינוקות ולפני כ' שלו כלפני זמן של שאר תינוקות מפני דקות וחולשתו ויש מי שאומר שאם לא הביא שתי שערות והוא בן כ' ח' סריס ואפי' שלא הביא סימני סריס כי (היתוח) (האיחור) מוכיח עליו שהוא לקוי מבטן אמו ומעת לידתו ונכשיו נתגלה ספקו אבל קודם כ' שעדיין לא נתברר רעותו לא אבל אם הביא ב' שערות בזמנו הרי הוא כשאר תינוקות ומסתברא כפי' קמא דאי כפי' בתרא הכי איבעי ליה למימר בן ח' כיון שיהיה בן כ' עושים בו מעשה והו"ל לא עלה פירושו כלום לבן ח': **הא** דתני סריס שחליץ ליבמתו או פסלה מן הכהונה בעלה פסלה דוקא בעלה הוא או אחר לא פסלה מן האחים דלית הלכתא כרב (הונא) [המנוגא] דאמר שומרת יבם שיונתה אסורה ליבמה דגריסין בסוטה פ"ק היה מביא אמרי במערבא לית הלכתא כרב המנוגא. נתן התם בפרק בתרא דבכורים אנדרוגינוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים שוה לאנשים ולנשים ויש בו דרכים [שאניו שוה לא לאנשים ולא לנשים] שוה לאנשים כיצד מטמא בלובן כאנשים ורוקק ליבום כאנשים ומתעטף ומסתפר כאנשים ונורא ואינו נישא כאנשים וחיוב בכל מצות האמורות בתורה כאנשים כיצד הוא שוה לנשים

לעוי רש"י

אשפר"א. קשה. מחוספס. אשקומ"א [אישקומ"א]. קרי.

מוסף רש"י

מפני הסכנה. מפני שהצנן הכנה גדולה ומצוה לה חולי (שבת קלה.) כל ששהה שלשים יום. משנוול ח' שלשים יום, באדם. להכי נקט צאדם דמי סיפא וצבהמה ח' ימים, אינו נפל. ופוסק את אמו מן החלינה (ועיל 17.)

תוס' חד מקמאי

ר' אומר סימניו מוכיחין עליו שעוריו וצפוניו טמא דשלא גמרו סימניו האי גמרו סימניו אמרינן האי בן ז' הוא ואתחתי אישהיה אלא הא דאמר רבא תוספאה עובדא הוה באשה שהלך בעלה למדינת הים ואשתיה עד תריסר ירחי שתא כמאן כ"ר דאמר אישהיה כיון דאיבא רשב"ג דאמר אישהיה כרביה עבד דהניא רשב"ג אומר כל ששהה ל' יום באדם [אנינן] נפל לכאורה מסתבר דשלש מחלוקות דברר ת"ק דפליגי אור' ס"ל וכן ח' לא חיי בן צננו סימניו בין לא נגמרו ס"ל דכשנגמרו מחייא ח"י אלא שאין עושים מעשה להחזיקו כבן קיימא ודאי עד שיהא בן כ' ורשב"ג ס"ל כל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל אפילו דאי אמרינן דרשב"ג דוקא בדנגמרו סימניו הוא דאמר כל ששהה ל' יום וכו' אבל לא גמרו אפי' ששהה נפל הוא (ל' השתא י"ל אי בשנגמרו סימניו אומר ששהה ל' יום אינו נפל שאם היה נפל אינו יכול לחיות סימניו אם היה נפל אינו יכול לחיות ל' יום אלא משמע דס"ל לרשב"ג כל ששהה ל' יום אינו נפל בין גמרו ורשב"ג ורצנן רובנן רוב נשים דילין ולד של קיימא ולרשב"ג ספק הוא ואפסוק הלכתא בפרק ר"א דמילה כרשב"ג ומשמע דבתרתייהו אפסוק הלכתא כרשב"ג בין בספק בן ח' בין בודאי בן ח' וממילא ש"מ דלית הלכתא כ"ר אבהו דאמר אין עושין בהם מעשה להחזיקו כבן קיימא עד שיהיה בן כ' דהא אפסוק הלכתא כרשב"ג דאמר כל ששהה ל' יום באדם אינו נפל ודאי של קיימא הוא. ויש לפרש מלתא דרשב"ג בתרתי בספק בן ח' אבל כל זמן שלא שהה ספקא הוה כי שהה ודאי בן ח' בלא שהה ודאי נפל הוא בששהה ל' יום חספ עד שיהיה בן כ' ולעולם ל"ר אבהו חלכה הוא והר' שמואל ב"ר דרד כתב ר' אומר חרד ורשב"ג אומר חרד ולא פליגי דר' לא אדכר כלל שהה ל' יום ס"ל דבשנגמרו סימניו תליא מלתא בין שהה ל'

מפני הסכנה,^(א) סכנת שניהם הצנן והאס שלא ירצה חלב הדדין ומיאנס ותמות: **טעמא דלא גמרו כו'**, בניחותא וקיומא דמילתא היא: **צר שבעה הוה**, ולשבעה נגמרה וצורתא אלא שנסתהא^(א) וחזר. ואשמעינן רבי אצבו דאפי' לרבי לא מחוקינן ליה צר קיימא עד שיהא צנן כ': **ואישהיה עד סריסר ירחי שהא**, שלא חזר^(א) וילדה אשתו לקוף שנתה: **ואלשריה**, רצא דקסבר משתהא הולד אחר גמר צורתו וזה נשתהא ג' חדשים ולא אמרי' לאחר שהלך צעלה נמתצרה מאחר: **כל ששהא שלשים יום צאדם**, שחיה שלשים יום: **אינו נפל**, ואפילו לא כלו לו חדשי עיצור דלמרינן לשבעה נגמרה וצורתו ואישהיה עד שמיני. לחכי נקט צאדם דלילו צבהמה קמני התם שמונה ימים שהה אין נפל: **לקוי**, רך: **מחליק**, חלק כצער אשה. דרך צצר איש להיות שציר אשפר"א צלע"ז: **רסיחוס**, אשקומ"א: **כיפה**, קילוח ארוך למרחוק: **דוחה**, שאינו קשור אלא ללול כמיס: **מתמינן**, מסריחין כששוהים בכלי: **הכל**, חמיות מעין עשן: **ומתקשה שבעה שמיש**, תשמיש קשה לה: **שיפולי מעיס**, כמין כף למעלה מאחורו מקום כדלמר צ"ל יולא דופן (גדה דף מו:): **איטיב ליה צרס**, אלמא כיון דליתנהו כולהו סימני סריס דצנן ליה האי לא מחוקינן ליה כסריס: **סיני דיקנא**, יתדות הוקן. כלומר צכמה מקומות הוה לו שער צוקנו: **צדיי אדם**, כלומר סריס אדם צעי חלינה סריס תמה לה: **טעמא דבעלה הוה**, דהו"ל אונה דנבעלה לחמי צעלה שלא כמקום מצוה והיא היתה עליו צכרת: פסולה

בשעת תשמיש רבן שמעון רב גמליאל אומר^(א) **כל שאין לה שיפולי מעים כנשים רבן שמעון** רבן אלעזר אומר רב הונא אמר עד שיהו כולם רבי יוחנן אמר **אפי' באחד מהן** **היבא דהביא שתי שערות** [א] **בזקן כולי עלמא לא פליגי דעד שיהו כולן כי פליגי בשלא הביא אלא הא דאמר להו רבה בר אבוב לרבנן עיינו ביה ברב נחמן אי בשרו מעלה הבל איתיה ליה ברת כמאן כרב הונא לא רב נחמן סיכי [ב] דיקנא הויא ליה: הסריס לא חולץ ולא מייבם וכן אילוניות וכו': קתני סריס דומיא דאילוניות מה אילוניות בידי שמים אף סריס בידי שמים וסתמא כרבי עקיבא דאמר בידי אדם אין בידי שמים לא: הסריס שחליץ ליבמתו לא פסלה כו': **טעמא דבעלה הוא** הא אחר לא ליבא**

קאמר דלא חולדין ולא מייצמין דהא בכל דוכתא משמע דטעמא משום דחיישינן למיעוט וזה היה תימה דלמותן שיש צנן סימני סריס צקטנותס רוצס מתקנין ולאו סריס יניחו ועוד דלקמן צפרק צית שמאי (דף ק"א:) משמע דצכל קטנים איירי רבי מאיר גבי יבס קטן שצא על יבמה גדולה תגדלנו דקאמרינן לימא מתניתין דלא כרבי מאיר כו' ואמר ר"י דהא דצעינן לעיל שיהו צו סימני סריס משנוול היינו ליחשב ודאי סריס אבל ספק סריס הוה אף על פי שאין צו סימני סריס וכן פירש רשב"ג ציו"ל דופן (גדה דף מו: ושם) גבי הא דלמר וכי לא נולדו צו סימני סריס עד כמה עד רוצ שנותי פירוש עד רוצ שנותי אס לא הציב הוי גדול ודאי וסריס ודאי צכל קודם לכן הוא קטן ויש לו דין מן תשעה מ"ב ועד רוצ שנותי ואס הציב צ' שערות מ"ב ועד קודם רוצ שנותי הוי גדול ולא סריס: **ד'הביא שתי שערות בזקן בור'י ע'למא לא פ'יגי עד שיהא בברין**, וא"ת והא לעיל אמרינן צן עשרים ולא הציב שערות יציאו כו' הא הציב שערות קודם כ' לא חשיב ודאי סריס אפי' שיש צו סימני סריס ואס בן מאי קאמר עד שיהא צבולן אפילו כולן אין מועילין דהא הציב שמי שערות בזקן ור"י דשערות דזקן אין מועילין לדין הבאת שמי שערות אף על גב דצכל שאר מקומות בגוף מועילים ואס תאמר כיון דהציב שמי שערות בזקן מאי קאמר עד שיהא צבולן והלא אחד מן הסימנים הוא שאין לו זקן והרי יש לו זקן ואמר ר"י דאין חשוב צבהצת שמי שערות לצד יש לו זקן אלא אס כן נתמלא זקנו וא"ת הא דלמר צפרק קמא דקדושין (דף לה: ושם) זקן האשה והסריס ופירש צקוטנרס סריס תמה היכי משכחת לה לנמ"ד עד שיהא צבולן ואר"י דהכא מיירי קודם כ' אבל מה שהציב אחר כ' כצנר הוא סריס ודאי אין צכך כלום: **כ"י פ'יגי בשלא הביא**, והא דקאמר רבי יוחנן אפי' צאדם מהן לא שייצטרך סימן אחד צהדי האי אלא צהאי לחודיה חשוב סריס ואין לתמוה על הלשון דצכי האי גוונא אמרי צאלו טרפות (חולין דף ק"ב.) עוף הצא צסימן אחד טהור^(א) והני מיילי דלא דריס ועל כרחך הכי פירושו הני מיילי שאותו סימן הוא דלא דריס: לימא

הביא סימני סריס כי (היתוח) (האיחור) מוכיח עליו שהוא לקוי מבטן אמו ומעת לידתו ונכשיו נתגלה ספקו אבל קודם כ' שעדיין לא נתברר רעותו לא אבל אם הביא ב' שערות בזמנו הרי הוא כשאר תינוקות ומסתברא כפי' קמא דאי כפי' בתרא הכי איבעי ליה למימר בן ח' כיון שיהיה בן כ' עושים בו מעשה והו"ל לא עלה פירושו כלום לבן ח': **הא** דתני סריס שחליץ ליבמתו או פסלה מן הכהונה בעלה פסלה דוקא בעלה הוא או אחר לא פסלה מן האחים דלית הלכתא כרב (הונא) [המנוגא] דאמר שומרת יבם שיונתה אסורה ליבמה דגריסין בסוטה פ"ק היה מביא אמרי במערבא לית הלכתא כרב המנוגא. נתן התם בפרק בתרא דבכורים אנדרוגינוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים שוה לאנשים ולנשים ויש בו דרכים [שאניו שוה לא לאנשים ולא לנשים] שוה לאנשים כיצד מטמא בלובן כאנשים ורוקק ליבום כאנשים ומתעטף ומסתפר כאנשים ונורא ואינו נישא כאנשים וחיוב בכל מצות האמורות בתורה כאנשים כיצד הוא שוה לנשים

(א) אולי צ"ל דילן דאי צננמרו סימניו אמרו שהה ל' יום אינו נפל בין גמרו ורשב"ג ורצנן רובנן רוב נשים דילין ולד של קיימא ולרשב"ג ספק הוא ואפסוק הלכתא בפרק ר"א דמילה כרשב"ג ומשמע דבתרתייהו אפסוק הלכתא כרשב"ג בין בספק בן ח' בין בודאי בן ח' וממילא ש"מ דלית הלכתא כ"ר אבהו דאמר אין עושין בהם מעשה להחזיקו כבן קיימא עד שיהיה בן כ' דהא אפסוק הלכתא כרשב"ג דאמר כל ששהה ל' יום באדם אינו נפל ודאי של קיימא הוא. ויש לפרש מלתא דרשב"ג בתרתי בספק בן ח' אבל כל זמן שלא שהה ספקא הוה כי שהה ודאי בן ח' בלא שהה ודאי נפל הוא בששהה ל' יום חספ עד שיהיה בן כ' ולעולם ל"ר אבהו חלכה הוא והר' שמואל ב"ר דרד כתב ר' אומר חרד ורשב"ג אומר חרד ולא פליגי דר' לא אדכר כלל שהה ל' יום ס"ל דבשנגמרו סימניו תליא מלתא בין שהה ל'